

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่าการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาบุคคล ในประเทศที่จะมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จะต้องเริ่มพัฒนากำลังคนของประเทศก่อน โดยให้ประชากรของประเทศได้รับการศึกษาที่ดีและสูงขึ้น เป็นการเสริมสร้างให้ประชากรของประเทศ เป็นประชากรที่มีประสิทธิภาพ ในระบบการศึกษาที่ค้ำประกัน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายประการ ครูเป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะครูมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ แนวความคิด เพิ่มพูนทักษะ และสร้างทัศนคติอันดีงามให้แก่เด็กเรียน ซึ่งจะก้าวขึ้นไปเป็นกำลังสำคัญของประเทศ ดังเช่น ดร. จรูญ สุภาพโคกกล่าวว่ "ครูเป็นพาหนะที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น จากไม่รู้หนังสือ มาเป็นรู้หนังสือ เกิดความคิดจากความไม่รู้เรื่อง มาเป็นรู้เรื่อง เกิดความเข้าใจ เกิดความชำนาญ เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านสติปัญญา"¹ ดังนั้นการที่จะทำให้ประชากรของประเทศ มีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ ซึ่งได้แก่ครูทั้งหลายว่าจะมีประสิทธิภาพสูงเพียงใด

ในการผลิตครูให้มีคุณภาพนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ความเสียสละและความร่วมมือของฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ รวมทั้งวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งจะต้องนำโสตทัศนูปกรณ์มาใช้ในการเรียนการสอน² ดังนั้นการฝึกหัดครู ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานการผลิตครูให้แก่

¹ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, "บทบาทของครูกับการพัฒนาประเทศ", แนวคิดและแนวปฏิบัติใหม่ทางการศึกษา, ปีการศึกษา 2520, หน้า 24.

² จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา, "นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการปฏิรูปการศึกษา", โครงการประชุมสัมมนาทางวิชาการ, (11-15 เมษายน 2518).

โรงเรียนและสถานศึกษา อบรมครูที่ขาดวิทยฐานะครูให้มีวุฒิ อบรมและส่งเสริมครูที่มีวุฒิครูอยู่แล้ว ให้มีวุฒิสูงขึ้น จึงควรตระหนักถึงการนำเอาสื่อทัศนูปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษา มาใช้เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพของการจัดการเรียน การสอน ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้การจัดการศึกษาได้บรรลุตามเป้าหมาย ดังนายประหยัด จิระวรพงศ์ ได้กล่าวว่า "ผู้ใช้เทคโนโลยีทางการสอนเท่านั้น ที่จะทำให้การศึกษาเกิดผลโดยสมบูรณ์"¹

วิทยาลัยครูบุรีรัมย์สังกัดกองการฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 439, เมืองศาลากลางจังหวัดบุรีรัมย์ มีเนื้อที่ทั้งหมด 279 ไร่ 1 งาน 21 ตารางวา ในปีการศึกษา 2515 วิทยาลัยสามารถเปิดทำการสอน และรับนักศึกษาฝึกหัดครู ระดับ ป.กศ. ทั้งภาคปกติ และภาคนอกเวลา ในปีการศึกษาต่อมา ก็เริ่มเปิดสอน ระดับ ป.กศ. ชั้นสูง ทั้งภาคนอกเวลา และภาคปกติ

พ.ศ. 2519 วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ได้รับการยกฐานะตามพระราชกฤษฎีกาการยกฐานะสถานฝึกหัดครู เป็นวิทยาลัยครู ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยครู พ.ศ. 2518 (ฉบับที่ 2) เปิดสอนในระดับ ป.กศ. และ ป.กศ. ชั้นสูง

พ.ศ. 2521 กรมการฝึกหัดครูได้อนุมัติให้วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ เปิดสอนระดับปริญญาตรี โดยเริ่มเปิดสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2521 และในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษาเดียวกัน วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ร่วมกับจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดร้อยเอ็ด ได้เริ่มโครงการฝึกอบบรมครู และบุคลากรทางการศึกษาประจำการ โดยเปิดศูนย์อบรมที่วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ในปีการศึกษา 2522 ได้เปิดศูนย์อบรมที่จังหวัดร้อยเอ็ด เพิ่มขึ้นอีก 1 แห่ง

ในปีการศึกษา 2522 วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ มีจำนวนนักศึกษาทุกระดับรวมกันทั้งสิ้น 3,556 คน²

¹ประหยัด จิระวรพงศ์, เทคโนโลยีทางการสอน (นครสวรรค์ : แสงศิลป์การพิมพ์, 2520)

²วิทยาลัยครูบุรีรัมย์, แผนกแผนงานและการประเมินผล, วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2522 (บริการการศึกษา, 2522)

ในด้านการสอนการเรียนของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ โสตทัศนูปกรณ์ และเทคโนโลยีทางการศึกษามีส่วนช่วยในการผลิตครูระดับต่าง ๆ ของวิทยาลัยด้วย ในปัจจุบันนี้วิทยาลัยมีโสตทัศนูปกรณ์อยู่จำนวนมาก แต่การใช้โสตทัศนูปกรณ์ ของอาจารย์วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ยังไม่สมบูรณ์เต็มที่ เนื่องจาก การชำรุดเสียหาย ความไม่สะดวกในการนำมาใช้ การกระจายของโสตทัศนูปกรณ์ เป็นต้น และเป็นที่น่าเสียดาย ที่ยังมีโสตทัศนูปกรณ์ที่เป็นเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์ใหม่ ๆ ของวิทยาลัย บางอย่างถูกนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนน้อย จนแทบจะกล่าวได้ว่า ไม่ได้นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเลย ดังนั้น วิทยาลัยครูบุรีรัมย์จึงควรจะมีโครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการ จัดหา ซ่อมแซม ควบคุม และบริหารงานทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งการนี้จะช่วยให้อาจารย์ และนักศึกษาของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ สามารถใช้โสตทัศนูปกรณ์อย่างเต็มที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แยกวัตถุประสงค์ของการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. วัตถุประสงค์โดยทั่วไป

- 1.1 เพื่อศึกษาสถานภาพของโสตทัศนูปกรณ์ ในสถาบันการศึกษาระดับวิทยาลัยครู
- 1.2 เพื่อเสนอแนวความคิดทางเทคโนโลยี ที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาในระดับวิทยาลัยครู ให้ผู้บริหารได้พิจารณา
- 1.3 เพื่อหาข้อสังเกต อุปสรรค และปัญหาในการบริหารงานด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาของวิทยาลัยครู

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 2.1 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอน ของอาจารย์วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
- 2.2 เพื่อศึกษาทัศนคติ ความคิดเห็น และความต้อ่งการศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ของอาจารย์ ผู้บริหาร และนักศึกษาของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์

2.3 เพื่อเสนอแนะ โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูบุรีรัมย์

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้มุ่งสำรวจเฉพาะปัญหา ความต้องการ และทัศนคติในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอน ของอาจารย์ที่สอนประจำในวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในภาคปลาย ของปีการศึกษา 2522

2. ศึกษาประเภท จำนวน และสภาพของโสตทัศนูปกรณ์ ของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ที่มีอยู่ในภาคปลาย ของปีการศึกษา 2522

ส่วนการสำรวจปัญหาการใช้โสตทัศนูปกรณ์ ทัศนคติ ความคิดเห็น และความต้องการศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ของนักศึกษาระดับ ป.กศ. และ ป.กศ. ชั้นสูง ของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ นั้น เป็นการศึกษาข้อมูล เพื่อสนับสนุนแนวความคิด ในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์เท่านั้น

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

1. ช่วยให้ทราบความต้องการ และปัญหาการใช้โสตทัศนูปกรณ์ ของอาจารย์ในวิทยาลัยครูบุรีรัมย์
2. ช่วยให้สามารถหาวิธีแก้ไขข้อบกพร่อง ในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในด้านการสอน การเรียน ของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์
3. ช่วยให้ทราบสถานภาพ ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์
4. เป็นแนวทางในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาคุณค่าจากหนังสือ เอกสารอ้างอิง และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง
2. สํารวจประเภท ชนิด จำนวน และสภาพของสื่อทัศนูปกรณ์ ที่มีอยู่ในวิทยาลัยครูบุรีรัมย์
ด้วยตนเอง
3. ส่งแบบสอบถามอาจารย์ ผู้บริหาร และนักศึกษาของวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ เกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็นค่านเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัญหาการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ และความต้องการศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา
4. รวบรวมแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย
5. สรุปผลการวิจัย และเสนอโครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูบุรีรัมย์

นิยามของคำต่าง ๆ

เทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง "การนำเอาแนวความคิด วิธีการ หรือเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้ทางการศึกษา เพื่อช่วยให้ระบบการศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น"¹

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง "หน่วยงานกลาง ซึ่งมีหน้าที่ในการจัด และดำเนินงานด้านสื่อทัศนศึกษา และเทคโนโลยีทางการศึกษา แก่คณาจารย์และนักศึกษา เพื่อช่วยให้การเรียน การสอน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น"²

¹สำเภา วราภรณ์, ศาสตราจารย์, "เทคโนโลยีทางการศึกษา", คำบรรยายภาคปลาย ปีการศึกษา 2519.

²เรื่องเดียวกัน

โสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง "อุปกรณ์การสอนประเภท และชนิดที่อาจเป็น วัสดุ เครื่องมือ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างรวมกัน ที่ผู้สอนจะเลือกและนำมาประกอบ กิจกรรมการเรียน การสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ของผู้เรียน"¹

สื่อการสอน หมายถึง "โสตทัศนูปกรณ์ หรืออุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นวัสดุ เครื่องมือ กิจกรรม อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน ที่ผู้สอนเลือกสรรและนำมาใช้ประกอบการเรียน การสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผ่านประสาทสัมผัสของผู้เรียน"²

อาจารย์ หมายถึง "อาจารย์ผู้สอนประจำในวิทยาลัยครูบุรีรัมย์"

นักศึกษา หมายถึง "นักศึกษาระดับ ป.กศ. และ ป.กศ. ชั้นสูง ซึ่งผ่านการฝึกสอนแล้ว"

วิทยาลัย หมายถึง "วิทยาลัยครูบุรีรัมย์"

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีงานวิจัยและแนวความคิด ที่เกี่ยวกับการบริหาร และการดำเนินงานของศูนย์โสตทัศนศึกษา หรือศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งต่างประเทศ และในประเทศ เช่น

งานวิจัยต่างประเทศ

คณะกรรมการดำเนินงานศูนย์โสตทัศนศึกษา แห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ได้ให้แนวความคิด สำหรับการจัดตั้งหน่วยงานโสตทัศนศึกษาไว้ ดังนี้

1. หน่วยงานโสตทัศนศึกษา ต้องระบุหน้าที่หลักไว้อย่างชัดเจน และหน้าที่นั้นต้องส่งเสริม

หลักสูตร

¹ สำเนา วรารากร, เรื่องเดียวกัน.

² เรื่องเดียวกัน.

2. อาคารสถานที่ ของหน่วยงานโสตทัศนศึกษา ต้องมีเนื้อที่สำหรับเจ้าหน้าที่ทำงาน , สถานที่เก็บรักษาและการจ่าย-รับ หอจดกลอง เครื่องฉายและเครื่องเสียง สถานที่สำหรับการผลิต และการซ่อมแซม

3. การตั้งงบประมาณในการใช้จ่ายแต่ละปี ไว้อย่างรัดกุม

4. บุคลากร ควรประกอบด้วย ผู้ได้รับประกาศนียบัตร หรือปริญญา ทางสาขาโสตทัศนศึกษา และทางสาขาวิชาอื่น ๆ

5. การดำเนินงานด้านเทคนิค ได้แก่การเลือกซื้อ การจัดแบ่งหมวดหมู่ การเก็บรักษา การบริการนำส่งและรับกลับคืน

6. ควรพิจารณาระบบการบริหารงานว่า ควรเป็นแบบกระจายอำนาจ หรือแบบรวมอำนาจ

7. ควรมีการประชุมสัมพันธ เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่าง หน่วยงานโสตทัศนศึกษา และ ผู้ให้บริการ¹

ในปี ค.ศ. 1952 สมาชิกสมาคมโสตทัศนศึกษา แห่งรัฐไอเรกอน ได้พยายามแยกแยะหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์วัสดุการศึกษาไว้ดังนี้

1. งานด้านบริหาร คือ การรวบรวม และบำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์ทั้งหมดไว้ในศูนย์ เพื่อให้บริการแก่คณะต่าง ๆ คุมการบริหารการดำเนินงาน การเลือกซื้อวัสดุอุปกรณ์ใหม่ ๆ ตลอดจนรายงานสถิติการใช้เครื่องมือและวัสดุ ของอาจารย์และนักศึกษา

2. งานด้านการประชุมอบรม คือ ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา ของคณะต่าง ๆ ให้การอบรมแก่คณาจารย์ ให้รู้จักใช้ และผลิตโสตทัศนอุปกรณ์ และรู้จักแหล่งวิทยากรในชุมชน

3. งานด้านให้คำปรึกษาหารือ คือ เป็นที่ปรึกษาของผู้บริหาร ในด้านการออกแบบอาคารใหม่ งานร่างหลักสูตร และการใช้โสตทัศนอุปกรณ์

¹Fred Harclerod, and William Allen, Audio-Visual Administration (Iowa: WMC, Brown, 1951), pp. 16-20.

4. งานด้านเทคนิค คือ การบำรุงรักษา ซ่อมแซม และผลิตวัสดุอุปกรณ์¹

ในปีเดียวกัน แคลเรนซ์ เอช. เคิร์ท (Clarence H. Kurth) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมวัสดุทัศนศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยในแถบตอนกลางของภาคตะวันตก เพื่อศึกษาความต้องการด้านวัสดุทัศนศึกษา และหาลักษณะโครงการวัสดุทัศนศึกษา ตามความต้องการของคณะศึกษาศาสตร์ และสถาบันฝึกหัดครู ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. การบริหารงานวัสดุทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย แยกเป็นเอกเทศ
2. ศูนย์วัสดุทัศนศึกษา ให้บริการทั้งในมหาวิทยาลัยและชุมชน
3. วัสดุทัศนอุปกรณ์เก็บไว้ที่ศูนย์วัสดุทัศนศึกษาแห่งเดียว แต่ยังไม่พอกับความต้องการ
4. บุคลากรของศูนย์ประกอบด้วย นักวัสดุทัศนศึกษา ช่างเทคนิค และเสมียน
5. รายได้ของศูนย์ได้มาจาก งบประมาณของมหาวิทยาลัย และจากการให้เช่าวัสดุทัศนอุปกรณ์ ของมหาวิทยาลัย
6. มีเจ้าหน้าที่ประจำในแต่ละอาคาร คอยให้บริการวัสดุทัศนอุปกรณ์ประเภทเครื่องฉาย
7. ศูนย์วัสดุทัศนอุปกรณ์ควรมีห้องฉาย อย่างน้อย 1 ห้อง
8. อาจารย์ส่วนมากต้องการให้มีการอบรมด้านวัสดุทัศนศึกษา แต่ทางศูนย์ยังไม่มีโปรแกรมการฝึกอบรม
9. สถาบันทุกแห่งมีบริการให้ยืมวัสดุทัศนอุปกรณ์
10. อาจารย์ทุกคนใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ อย่างน้อย 1 อย่าง ส่วนวัสดุทัศนอุปกรณ์ประเภทเครื่องฉาย มีผู้ใช้ประมาณร้อยละห้าสิบ²

¹ Oregon Audio-Visual Association, Recommended Minimum Standards for Instructional Materials Programs in Oregon Public School, May 1952, (Mimeographed)

² Clarence H. Kurth, "A Survey of Audio-Visual Programs in School of Education of Selected Midwestern Universities," Thesis Abstract Series, No. 3 (Indiana : School of Education, Indiana University, 1952), pp. 73-79.

ในปี ค.ศ. 1955 โซเฟีย โลซานอ พรูเดนเซียโด (Sofia Lozano Prudenciado) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การจัดเสนอโปรแกรมโสตทัศนศึกษา สำหรับวิทยาลัยครูฟิลิปปินส์ เพื่อเสนอแนะ โครงการโสตทัศนศึกษา ที่สามารถจัดขึ้นได้ โดยพิจารณาถึงพื้นฐานของแหล่งอุปกรณ์ และความต้องการ การ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. มีอาจารย์บางคนเห็นความสำคัญของโสตทัศนอุปกรณ์ แต่มีอาจารย์อีกไม่น้อยที่ไม่สนใจ และไม่เห็นความสำคัญ
2. หน่วยโสตทัศนศึกษา เป็นหน่วยงานสังกัดฝ่ายวิชาการ
3. งบประมาณของหน่วยโสตทัศนศึกษายังไม่แน่นอน และไม่เพียงพอ
4. การบริหารโครงการยังไม่สมบูรณ์ ยังไม่มีฝ่ายผลิต การเก็บรักษาและการบริการ อุปกรณ์ยังไม่ดี ขาดการประเมินผลการวิจัย
5. การให้ความรู้ทางโสตทัศนศึกษาให้การอบรมก่อนประจำการ แต่ระหว่างประจำการ ไม่มี
6. วิทยาลัยเหล่านี้ต้องการศูนย์โสตทัศนศึกษา ที่มีงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร ตลอดจนมีการอบรม ให้ความรู้ทางด้านโสตทัศนศึกษาคด้วย¹

ในปี ค.ศ. 1957 มัวไรซ์ บี. แคมป์ (Maurice B. Camp) ได้ศึกษาองค์ประกอบของการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของครู เพื่อศึกษาว่า อะไรเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของครู ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ และระดับความรู้ในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของครู มีความสัมพันธ์กัน คือ ครูที่มีความรู้เกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์มาก จะใช้โสตทัศนอุปกรณ์มาก
2. ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ในสมัยที่เป็นนักเรียนฝึกหัดครู มีอิทธิพลต่อการใช้ ในขณะที่เป็นครู

¹Sofia Lozano Prudenciado, "A Proposed Audio-Visual Program for the Philippines Normal College", Thesis Abstract Series, 1955-1956, No. 7. (Indiana : Indiana University, 1956), pp. 239-244.

3. ผู้บริหารและครูเชื่อว่า วิชาโสตทัศนศึกษาเบื้องต้นมีความจำเป็น ควรบังคับให้ครูเรียนทุกคน

4. โดยทั่วไปแล้ว โสตทัศนอุปกรณ์ในโรงเรียนยังมีไม่พอเพียง¹

คาร์ลตัน คับเบิลยู. เฮช. อีริคสัน (Carlton W. H. Erickson) ได้วางโครงการหน่วยโสตทัศนศึกษาไว้ในปี ค.ศ. 1958 สรุปได้ดังนี้

1. การจัดตั้งหน่วยโสตทัศนศึกษา ก็เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ แก่ครู การดำเนินงานต่าง ๆ ต้องให้ศูนย์โสตทัศนศึกษาเป็นผู้ดำเนินงาน
2. ผู้บริหารงานโสตทัศนศึกษาต้องรับผิดชอบ ในการตั้งคณะผู้ร่วมงานของศูนย์ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการซึ่งมีคุณสมบัติ และความสามารถพอที่จะดำเนินงาน และให้บริการทางด้านโสตทัศนศึกษาแก่อาจารย์ทั้งมหาวิทยาลัย
3. หน้าที่ของผู้อำนวยการศูนย์ประกอบด้วย
 - 3.1 ให้คำแนะนำและกำหนดนโยบาย ในการบริหารงาน
 - 3.2 วางโครงการระยะยาว เกี่ยวกับการจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์
 - 3.3 วางมาตรการในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์
 - 3.4 ดำเนินการอบรมครูประจำการ
 - 3.5 ดำรงสัมพันธ์กับอาจารย์นิเทศ อาจารย์ใหญ่ และคณะกรรมการร่างหลักสูตร
 - 3.6 จัดทำงบประมาณเป็นโครงการระยะยาว
 - 3.7 จัดดำเนินงานประชาสัมพันธ์
 - 3.8 ประเมินผลการบริหารงานอย่างสม่ำเสมอ
4. ด้านการเงิน
 - 4.1 ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานด้านโสตทัศนศึกษา ให้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการสอนทั้งหมด

¹Maurice B. Camp, "Some Factors Related to the Utilization of Audio-Visual Materials, with Suggestions for Teacher Preparation in this Area", Dissertation Abstract, (1958), 18 : 155.

- 4.2 รับผิดชอบในการจ่ายเงินของศูนย์
- 4.3 ขอความสนับสนุนด้านการเงินจากสมาคมการศึกษา
- 4.4 คัดค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนทั้งหมด
- 4.5 หาค่าตัวเฉลี่ยปานกลาง ของการใช้จ่ายในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา¹

ในปี ค.ศ. 1960 ชาร์ลส เอฟ. ชูลเลอร์ เฮนรี เจ. สเคลลี และโดนัลด์ สกอต (Charles F. Schuller, Henry J. Skelly, and Donald Scott) ได้วิจัยเกี่ยวกับสถานะและความต้องการ ทางโสตทัศนศึกษาในมลรัฐฮาวาย ผลของการวิจัย ผู้ทำการวิจัยเสนอแนะว่า

- 1. ควรจัดให้มีผู้อำนวยการ การโสตทัศนศึกษาของรัฐ
- 2. ควรกระจายศูนย์โสตทัศนศึกษาออกไปตามท้องถิ่น เพื่อบริการแก่สถานศึกษาต่าง ๆ
- 3. ควรปรับปรุงห้องเรียน เกี่ยวกับการควบคุมแสงสว่าง
- 4. ควรสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนได้รับความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับสื่อมวลชนใหม่ ๆ โดยเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ ทางโสตทัศนศึกษาจากมหาวิทยาลัยมาเป็นวิทยากร
- 5. ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น
- 6. ควรพัฒนาโครงการโทรทัศน์การศึกษาให้มากขึ้นทั่วมลรัฐ²

ในปี ค.ศ. 1965 รัฐสภาฮาวายออกมติให้ จัดทำโครงการจัดตั้ง ศูนย์โสตทัศนศึกษา ผลการจัดโครงการตั้งศูนย์ดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

- 1. ควรจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา ในบริเวณที่เป็นส่วนกลางของโรงเรียน และมีเนื้อที่กว้างขวาง เพื่อใช้เก็บเครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษา

¹Carlton W.H. Erickson, Administering Audio-Visual Service. (New York : Macmillan, 1959), pp. 13-14.

²Charles F. Schuller, Henry J. Skelly, and Donald Scott, "Survey of Audio-Visual Education in Hawaii : Its Status and Need", A-V Communication Review, Vol. 12, No. 1 (Spring, 1964) : 125-126.

2. หน้าที่ของศูนย์โสตทัศนศึกษา ได้แก่
 - 2.1 จัดกล่องบรรจุโสตทัศนอุปกรณ์ เพื่อส่งไปตามโรงเรียนต่าง ๆ
 - 2.2 จัดห้องสมุดให้มีหนังสือทุกสาขาวิชา และจัดหาโสตทัศนอุปกรณ์ เพื่อให้บริการ แก่ครูมากขึ้น
 - 2.3 จัดทำหน่วยโสตทัศนศึกษาเคลื่อนที่
 - 2.4 ซ่อมบำรุง ทดลองใช้โสตทัศนอุปกรณ์ ตัดต่อภาพยนตร์ และการบันทึกเสียง¹

ต่อมาในปี ค.ศ. 1967 โรเบิร์ต ซี. ไวสมาน (Robert C. Wiseman) แห่ง Eastern Illinois University ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับงาน ของผู้บริหารศูนย์โสตทัศนศึกษา เพื่อศึกษาภาระกิจประจำ ของผู้บริหารศูนย์โสตทัศนศึกษา และทัศนคติของเขาต่อกิจกรรมเหล่านั้น ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. งานส่วนใหญ่ของศูนย์โสตทัศนศึกษา มักเกี่ยวข้องกับหน้าที่การบริการ งานส่วนอื่น ๆ เป็นหน้าที่ของแต่ละบุคคล ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับงานบริหารงานที่สำคัญรองลงมาตามลำดับคือ การให้คำปรึกษา งานผลิต และงานคานธุการ
2. ผู้บริหารศูนย์มีความเห็นว่า หน่วยงาน ในฝ่ายบริหารการผลิต การเลือกโสตทัศนอุปกรณ์ และการประเมินค่า ควรจัดให้เป็นหมวดหมู่ การบริหารงานด้านการศึกษาควบคู่ไปกับการบริการ การผลิตเป็นสิ่งที่มีความมากที่สุด²

✓ ในปี ค.ศ. 1969 ริชาร์ด อัลเลน มาร์เกิลส์ (Richard Allen Margales) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติ ต่อการใช้สื่อการศึกษาใหม่ ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดมาบริการแก่อาจารย์ในคณะต่าง ๆ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

¹Centralized Audio-Visual Center Proposed for Southeast Alaska, Audio-Visual Instruction, Vol. 2, No. 10 , (October, 1966) : 880.

²Robert C. Wiseman, "The AV Director's Job is Studies", Audio-Visual Instruction, Vol. 12, No. 6, (June-July, 1967) : 640

1. อาจารย์นิยมใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะมากที่สุด รองลงมาได้แก่กระดานดำ ส่วนเครื่องฉายภาพทึบ และเครื่องช่วยสอนใส่น้อยที่สุด
2. ความนิยมในการใช้เครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษา มากหรือน้อยเป็นเพราะ
 - 2.1 วัสดุ อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่มีอยู่ ไม่ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญทั้งหมด
 - 2.2 เสียเวลาเตรียมตัว และคัดเลือกโสตทัศนอุปกรณ์
 - 2.3 อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ และไม่ได้รับการฝึกอบรมการใช้ เครื่องมือโสตทัศนศึกษามาก่อน
 - 2.4 ขาดห้องเรียนที่เหมาะสม สำหรับใช้เครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษา
 - 2.5 วัสดุโสตทัศนศึกษา ที่นำมาบริการส่วนมากจะเก่า ชำรุด และล้าสมัย
 - 2.6 มีงบประมาณใ้่น้อย
 - 2.7 รูปร่างหน้าตาเครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษา ไม่ดึงดูดใจอยากใช้
 - 2.8 ภาควิชาไม่สนับสนุน ในการใช้เครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษา
3. ผู้วิจัยได้เสนอแนะ การสร้างทัศนคติที่ดีแก่อาจารย์ ต่อการใช้เครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษา ดังนี้
 - 3.1 หัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษา ต้องพยายามสร้างบรรยากาศ ให้คณาจารย์พึงพอใจในการใช้
 - 3.2 หัวหน้าศูนย์โสตทัศนศึกษา ต้องพยายามทำงานร่วมกับอาจารย์ผู้สอน เพื่อช่วยกันวางนโยบายของศูนย์
 - 3.3 พยายามสร้างทัศนคติที่ดีแก่อาจารย์ ในการใช้เครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษาในการสอนแต่ละครั้ง
4. ทางมหาวิทยาลัยต้องให้การสนับสนุนในด้าน บริการ เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา พัฒนาระบบวิธีสอนให้ก้าวหน้า และสนับสนุนให้ศูนย์วัสดุการศึกษา¹

¹Richard Allen Margales, "A Study of Media Use, Attitude and Barriers as Measurement for Evaluating the Influence of Extra Media Support Service Faculty Teaching in Classroom", Doctorial Dissertation (Michigan state University, 1969)

ในปี ค.ศ. 1971 เอลวิส ฮิวจ์ อาร์เทอร์เบอร์รี่ (Elvis Hugh Arterbury) ได้ทำการวิจัย เกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ของครู ในรัฐเท็กซัส โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาว่าครูได้ใช้ศูนย์บริการหรือไม่ และศึกษาสาเหตุ ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการใช้ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ยังมีบริการแก่ครูนานเท่าใด ครูที่ใช้บริการสื่อทัศนูปกรณ์ก็มีมากขึ้นเท่านั้น
2. ครูที่สอนวิชาเฉพาะ และครูประถม ใช้บริการที่ศูนย์จัดขึ้นมากกว่า ครูในชั้นมัธยม และเตรียมอุดมศึกษา
3. ครูสังคมศึกษามีแนวโน้ม ในการใช้บริการบ่อยครั้งที่สุด ขณะที่ครูสอนคณิตศาสตร์มีแนวโน้มในการใช้บ่อยครั้ง
4. ครูที่ได้รับการฝึกอบรมการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ จะใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนมากกว่า ครูที่ไม่ได้รับการอบรม
5. การรับส่งสื่อทัศนูปกรณ์ที่ เชื่องช้า เป็นอุปสรรคต่อการใช้สื่อทัศนูปกรณ์¹

งานวิจัยในประเทศ

นายธีรกุล ศรีจันทร์พงศ์ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ โครงการจัดตั้งศูนย์สื่อทัศนศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อปี พ.ศ. 2511 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเสนอแนะโครงการสำหรับการดำเนินงานด้านบริหาร และหน้าที่ของศูนย์สื่อทัศนศึกษา ตามความต้องการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น และเพื่อเสนอแนะแผนผังของอาคารสถานที่ พื้นที่ และสื่อทัศนูปกรณ์ตามโครงการ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยขอนแก่นมีเครื่องมือ อุปกรณ์ และการผลิตสื่อทัศนูปกรณ์อยู่บ้างแล้ว
2. อาจารย์ส่วนมากมีความต้องการสื่อทัศนูปกรณ์ประเภท หุ่นจำลอง และเครื่องมือ สำหรับใช้ในการสาธิต สื่อทัศนูปกรณ์ที่ต้องการรองลงมา คือ เครื่องอัดสำเนา ห้องฉาย โทรทัศน์

¹Elvis Hugh Arterbury, "Teacher Utilization of Media Service Provided by the Regional Education Service Centers in Texas", Dissertation Abstracts International, Vol. 32, No. 9, (March, 1972) : 4825-4826A.

วงจรถัก เทปโทรทัศน์ ส่วนภาพยนตร์ 8 มม. และฟิล์มลู่มีความจำเป็นน้อย

3. การดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษา ของมหาวิทยาลัย ยังขาดระเบียบการรับผิดชอบ
ผู้นำ และการดำเนินงานโสตทัศนศึกษาส่วนกลาง ซึ่งเป็นปัญหาในการให้บริการทางโสตทัศนศึกษา

4. ความต้องการด้านสถาปัตยกรรมของศูนย์โสตทัศนศึกษา คือ เนื้อที่อาคาร 243 ตาราง
เมตร พร้อมกายกรรมภัณฑ์สำนักงาน และเครื่องมือโสตทัศนศึกษา

และได้ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการดำเนินงานไว้ ดังนี้

1. การดำเนินงานโสตทัศนศึกษาส่วนคณะ ให้มีเครื่องมือและวัสดุส่วนคณะ และแต่งตั้ง
ผู้รับผิดชอบดำเนินงาน

2. จัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาเป็นส่วนกลาง เทียบเท่ากองขึ้นต่อสำนักอธิการบดี มีหน้าที่
เครื่องมือและวัสดุส่วนกลาง¹

ในปี พ.ศ. 2513 นายวิเชียร นิตยะกุล ได้วิจัยเกี่ยวกับศูนย์โสตทัศนศึกษา ของมหาวิท
ยาลัย : โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษามหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เพื่อศึกษาความต้องการศูนย์โสต
ทัศนศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ เพื่อสำรวจวิเคราะห์การดำเนินงานของศูนย์ในค่าน
ต่าง ๆ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติ ความคิดเห็น และปัญหาเกี่ยวกับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ ของ
อาจารย์ ผลของการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัย เชียงใหม่มี เครื่องมือ และวัสดุโสตทัศนศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก
2. อาจารย์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่มีประสบการณ์ทางการสอนน้อย และได้รับการศึกษา
ทางวิชาโสตทัศนศึกษาน้อย ไม่รู้จัก เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษา มีการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบ
การสอนเป็นครั้งคราว

3. อาจารย์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ มีทัศนคติที่ดีต่อการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ และต้องการศูนย์
โสตทัศนศึกษาให้บริการเป็นส่วนกลาง และให้อยู่ร่วมกับห้องสมุด

002852

¹ธีรกุล ศรีจันทพงศ์, "โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น",
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกโสตทัศนศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2511), หน้า ก.

4. อาจารย์ส่วนมากต้องการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ ประเภทเครื่องขยายเสียง แผนภูมิ หอฉาย สไลด์ ภาพถ่าย แผนภาพ ภาพวาดและภาพสเก็ตซ์ เครื่องฉายเอกสาร

5. อาจารย์มีความต้องการ ใ้รับการฝึกอบรมการใช้โสตทัศนอุปกรณ์บาง และต้องการ เครื่องมือและวัสดุ เพื่อผลิตโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทแผนภูมิ กราฟ ภาพถ่าย

ผู้วิจัยได้ให้ขอเสนอแนะ ใ้รวมงานของห้องสมุดกลาง และศูนย์โสตทัศนศึกษาเข้าด้วยกัน เป็นศูนย์วัสดุการศึกษา ขึ้นตรงต่อสำนักงานอธิการบดี และให้ศูนย์วัสดุการศึกษากลางดำเนินการ ควบคุมศูนย์วัสดุการศึกษา ของคณะต่าง ๆ เพื่อให้บริการ¹

นางสาวยุอนุช บวรสุขประชา ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษา ของวิทยาลัยครูในภาคกลางของไทย เมื่อปี พ.ศ. 2516 เพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษา ของวิทยาลัยครูภาคกลางทั้งหมด ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร การจัดบุคลากร การใช้โสตทัศนอุปกรณ์ของอาจารย์ การบริการ การผลิต และงบประมาณ ผลของการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การบริหารศูนย์โสตทัศนศึกษา มีปัญหาในเรื่องการจัดเวลาอบรมการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ แก่อาจารย์ และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนยังมีน้อย
2. บุคลากรผู้ทำหน้าที่บริการ และผลิตวัสดุกราฟิกยังมีไม่พอเพียง
3. ปัญหาเกี่ยวกับอาคารสถานที่คือ บางวิทยาลัยไม่มีห้องผลิตโสตทัศนอุปกรณ์ หอฉาย ภาพยนตร์ ห้องสมุดโสตทัศนศึกษาโดยเฉพาะ และมีห้องเรียนจำนวนมากไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวก สำหรับการใช้โสตทัศนอุปกรณ์
4. ปัญหาเกี่ยวกับโสตทัศนอุปกรณ์ได้แก่ อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอน น้อย ส่วนการบริการและการผลิต มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดเตรียมโสตทัศนอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และไม่สอดคล้องกับเนื้อหาทุกวิชา

¹วิเชียร นิตยะกุล, "ศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย : โครงการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านจิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513), หน้า ค.

5. ศูนย์โสตทัศนศึกษาบางแห่งมีงบประมาณไม่เพียงพอ

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรจัดเพิ่มช่างเทคนิคและช่างวาดเขียน ที่มีความรู้ค่ากว่าระดับปริญญา ช่างงานบริการและผลิตโสตทัศนอุปกรณ์ ลดชั่วโมงสอนของผู้บริหารศูนย์โสตทัศนศึกษา หรือเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีเวลาสำหรับงานของศูนย์มากขึ้น นอกจากนี้ยังต้องปรับปรุงห้องเรียนทุกห้อง หรือจำนวนหนึ่ง ให้มีเครื่องอำนวยความสะดวก สำหรับใช้โสตทัศนอุปกรณ์¹

ในปี พ.ศ. 2518 นายมานิต ยอดเมือง ได้ทำการวิจัยในเรื่อง โครงการเสนอแนะจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูอุบลราชธานี ในการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประสบการณ์ ความคิดเห็น และปัญหาในการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอน ของอาจารย์ ในค่านานการบริการ การบริหาร ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการจัดตั้งศูนย์ เพื่อเสนอแนะโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา การดำเนินงานค่านานการบริการ และหน้าที่ของศูนย์ดังกล่าว ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. โสตทัศนอุปกรณ์ของวิทยาลัย มีอยู่จำนวนไม่น้อย แต่อยู่กระจัดกระจาย
2. อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาขึ้น ให้ดำเนินงานเป็นเอกเทศ สังกัดผู้อำนวยการ
3. ปัญหาที่อาจารย์ประสบมาก คือ การขาดสื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ
4. อาจารย์และนักศึกษา มีความต้องการได้รับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการผลิตและการใช้โสตทัศนอุปกรณ์มาก เพราะส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาน้อย

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

1. ควรจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมา เพื่อศึกษาพิจารณาโครงการอย่างละเอียด เพื่อวางแผนและนโยบายล่วงหน้า

¹ ยานุช บวรสุขประชา, "ปัญหาการบริหารงานศูนย์โสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลางของไทย", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า ก-ข.

2. ควรให้ ครู อาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนชุมชน ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้ให้มากที่สุด

3. ควรของบประมาณสนับสนุน จากเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่¹

ในปีต่อมา นางนราพร มยุระสาคร ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโครงการเสนอแนะเพื่อจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการสอน ของอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัย เพื่อวิเคราะห์ความต้องการ และเสนอแนะโครงการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา ของวิทยาลัย ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. งานด้านบริหารและบริการ ยังไม่มีผู้ดำเนินงานอย่างจริงจัง และมีบุคลากรไม่เพียงพอ

2. วิทยาลัยมีสื่อทัศนูปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้ว ไม่ตรงกับเนื้อหาวิชา ห้องเรียนส่วนใหญ่ไม่อำนวยความสะดวกในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ ทำให้อาจารย์ใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนน้อย

3. การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการฝึกสอนของนักศึกษา มีปัญหาคือ ขาดอุปกรณ์การสอนที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความรู้และทักษะในการใช้และผลิตอุปกรณ์การสอน ขาดแหล่งที่จะยืมอุปกรณ์การสอนไปใช้ได้

4. อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า มีความจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา และเห็นด้วยกับบริการต่าง ๆ ที่จะจัดให้

ขอเสนอแนะ

1. ควรพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ ขอบข่ายงาน ของศูนย์สื่อการศึกษาอย่างชัดเจน

2. จัดหามูลากรให้เพียงพอ เพื่อให้งานของศูนย์ดำเนินไปได้เต็มที่

¹มานิต ยอดเมือง, "โครงการเสนอแนะจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูอุบลราชธานี", (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาสื่อทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า ง-จ.

3. พิจารณาให้มีการอบรมการใช้โสตทัศนอุปกรณ์ แก่อาจารย์และนักศึกษา พร้อมทั้งให้นักศึกษาได้ยืมอุปกรณ์การสอน ที่มีประสิทธิภาพไปใช้ระหว่างการฝึกสอน

4. ควรมีการประชุมสัมพันธ์ และประเมินผลงานโสตทัศนศึกษา อย่างสม่ำเสมอ¹

ในปี พ.ศ. 2520 นายสุรัชย์ สิกขานันท์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโครงการโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูในประเทศไทย : การกำหนดคุณค่าของความต้องการและข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการขาดแคลนในโครงการโสตทัศนศึกษา เพื่อเสนอแนะข้อควรปรับปรุงแก้ไข ในงานโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัยครูได้มาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ แยกหน่วยบริการด้านโสตทัศนศึกษา และภาควิชาโสตทัศนศึกษา ออกจากกัน โดยดำเนินงานไม่เกี่ยวข้องกัน ไม่มีวิทยาลัยครูแห่งใดรวมหน่วยงานโสตทัศนศึกษา และงานห้องสมุดเข้าด้วยกัน
2. วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ มีปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ทุกวิทยาลัยมีบุคลากรอย่างน้อย 1 คน ดำเนินงานด้านโสตทัศนศึกษา
3. วิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีโสตทัศนวัสดุ ประเภทสไลด์ และรูปภาพมากตามลำดับ ส่วนโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทเครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ มีมากกว่าโสตทัศนอุปกรณ์ประเภทอื่น
4. วิทยาลัยครูร้อยละ 65.00 จัดให้มีการอำนวยความสะดวก ในการผลิตโสตทัศนอุปกรณ์ แก่อาจารย์ และนักศึกษาของวิทยาลัย วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตส่วนมาก ได้แก่ ชุดอุปกรณ์การฉีกกระดาษนำ ชุดอุปกรณ์การฉีกเบี่ยง หมึก สีน้ำ ดินสอ และปากกาปลายสี่เหลี่ยม
5. วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ แยกพื้นที่การดำเนินงานด้านถ่ายภาพ และห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ ออกจากกัน

¹นราพร มยุระสาคร, "โครงการเสนอแนะเพื่อจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า ช-ค.

6. การจัดห้องเรียนพร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ ยังมีน้อย
7. ไม่มีการสอนวิชาทัศนศึกษา ในระดับ ป.กศ. และ ป.กศ. ชั้นสูง อาจารย์ร้อยละ 61.00 ในจำนวนอาจารย์ 222 คน ไม่เคยมีประสบการณ์ หรือเคยรับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนูปกรณ์มาก่อน

8. วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ ประสบปัญหา经费ประมาณไม่เพียงพอ งบประมาณที่ใช้ดำเนินงานทัศนศึกษา ได้มาจากงบประมาณแผ่นดิน และเงินบำรุงการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. วิทยาลัยครูขนาดใหญ่ ที่มีการดำเนินงานโครงการทัศนศึกษาอย่างกว้างขวาง ควรแยกหน่วยงานนี้ออกเป็นเอกเทศ วิทยาลัยขนาดเล็ก ควรรวมหน่วยงานนี้เข้ากับห้องสมุด
2. ผู้อำนวยการของหน่วยงานนี้ ควรเป็นผู้มีความสามารถสูง จำนวนบุคลากรควรมีให้เพียงพอ และเหมาะสมกับปริมาณงาน
3. ควรมีการวางแผนร่วมกัน ของวิทยาลัยที่อยู่ในภาคพื้นเดียวกัน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนสื่อทัศนูปกรณ์
4. ควรเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสนับสนุนให้อาจารย์และนักศึกษา ได้มาผลิตอุปกรณ์การสอนขึ้นใช้เอง
5. ควรแบ่งพื้นที่สำหรับการดำเนินงานทัศนศึกษา ออกเป็นสัดส่วน เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงาน ห้องเรียนควรมีการปรับปรุงเป็นระยะ ๆ ห้องที่มีสถิติการใช้มาก ควรปรับปรุงก่อน
6. การดำเนินงานโครงการทัศนศึกษา ควรทำต่อเนื่องกันไป
7. ควรหางบประมาณเพิ่มเติมจากงบประมาณแผ่นดิน เช่น จากการบริจาค การอุทิศให้ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ¹

¹ Surachai Sikkhabandit, "Audio-Visual Programs in the Teachers Colleges of Thailand : An Assessment of Needs and Recommendations for Improvement", Dissertation Abstracts International, Vol. 38, No. 6 (December, 1977) : 3231A.

ในปี พ.ศ. 2521 นายวรกิต วัดเขาลาม ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สำหรับวิทยาลัยครูมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพของงานเทคโนโลยีทางการศึกษา ในวิทยาลัยครูมหาสารคาม เพื่อศึกษาปัญหา ความคิดเห็น และความต้องการ ที่มีต่อการใช้อุปกรณ์การสอน และการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. อาจารย์ส่วนใหญ่ รู้จักและมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการสอน แต่ใช้ เป็นบางครั้งบางคราว เนื่องจากเนื้อหาวิชาไม่มีความจำเป็นต้องใช้ การขาดแคลนสื่อทัศนูปกรณ์ การไม่ได้รับความสะดวกในการใช้

2. วิทยาลัยมีสื่อทัศนูปกรณ์จำนวนมาก แต่มีปัญหาการขาดแคลนบุคลากร และงบประมาณ

3. อาจารย์ได้รับบริการสื่อการสอน จากแผนกสื่อทัศนศึกษาของวิทยาลัยน้อย และไม่ เคยได้รับการอบรมการผลิต และการใช้สื่อการสอน

4. นักศึกษาฝึกสอนของวิทยาลัยส่วนใหญ่ มีความรู้ และมีทัศนคติที่ดีต่อการใช้อุปกรณ์การ สอน แต่ประสบปัญหาในการผลิต และการใช้มาก เนื่องจากไม่มีแหล่งช่วยผลิต และให้ยืม

5. อาจารย์ นักศึกษา และครูโรงเรียนประถมในชุมชนใกล้เคียง มีความต้องการ และ เห็นด้วยกับบริการต่าง ๆ ที่ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาจะจัดให้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ ดังนี้

1. ควรมีการสำรวจความจำเป็น และความต้องการด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ของ อาจารย์เป็นระยะ ๆ

2. ควรมีการร่วมมือกันของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ของกลุ่มวิทยาลัยครูในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านการผลิต และแลกเปลี่ยนสื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษาต่าง ๆ

3. ควรศึกษาและวิจัยการดำเนินงานของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ในวิทยาลัยครู เกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบ บทบาท และหน้าที่ของศูนย์¹

¹วรกิต วัดเขาลาม, "โครงการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครู มหาสารคาม", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาสื่อทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า ๗-๘.